

Hotnews – 17 noiembrie 2011

Miron Constantinescu - un intelectual intr-un pandemoniu populat de brute comuniste

Doctor in sociologie, provenind dintr-o familie de conditie buna si ajuns membru important al PCR, Miron Constantinescu era vazut de Lucian Blaga drept un "intelectual de seama, cel mai de seama desigur de la conducerea partidului". Scriitorul Petru Dumitriu il considera "un tip cumplit, un crunt", dar care "se purta bine cu scriitorii, stia literatura. Nu era ca brutele alea". Numit initial "baiatul" Anei Pauker, Miron Constantinescu a stiut sa se plaseze intotdeauna in tabara care intrezarea mai degraba succesul. Cu o virtute a rabdarii imprumutata de la Gheorghiu-Dej, a asteptat momentul oportun pentru a-si inlatura maestrul. Nu a reusit, iar esecul i-a adus zece ani de "mizerie", din care a iesit abia prin reabilitarea din perioada Ceausescu.

- PCR - "un cap in cautarea unui corp"
- Obsesia comunistilor fata de "inamicul din interior"
- Un eveniment mai putin cunoscut in istoria Partidului: Afacerea "Malaxa"
- Conflictul Dej-Constantinescu
- Fidelitatea lui Ceausescu

PCR - "un cap in cautarea unui corp"

"Comunismul s-a nascut in ilegalitate, in subteranele politicii interbelice. In clandestinitate sau in inchisori s-au dezvoltat relatii care erau fie de camaraderie, fie de ura viscerală", a explicat Stefan Bosomitu (cercetator IICCMER), cu ocazia unei discutii pe tema "Dej si Miron Constantinescu", in cadrul conferintei "Spectrele lui Dej".

La momentul 23 august 1944, Partidul Comunist Roman era caracterizat ca fiind "un cap in cautarea unui corp" (spune [disidentul Victor Frunza](#), care ironiza lipsa cvasi-totala a cadrelor).

"Partidul era un "monolit" in care disciplina prima. Astfel, orice atitudine neconforma era sanctionata drastic. Iar PCR/PMR avea sa devina un "malaxor" care nu admitea individualitatea.

Istoria PCR poate fi scrisa si ca o istorie a "fidelilor" (sau a "acolitilor") si a "dusmanilor". A celor initiati (a celor din interior) si a celor din afara (a celorlalti).

Istoria PCR a fost dominata de aceasta obsesie a "inamicului din interior" sau a "complotului perpetuu" sau, [cum spunea Vladimir Tismaneanu, de acea fixatie a "calului troian"](#). Dusmanul era "invizibil", insa persista acea frica fara de lovitura de gratie care trebuia sa fie data in ultimul moment regimului. Aceasta atmosfera de teama si suspiciune recrea universul in care comunistii romani fusesera formati (fie ca e vorba despre cominternisti, de cei care activasera in subteranele clandestinitatii, fie de cei din inchisori).

In ciuda ideologiei care promova egalitarismul, grupurile comuniste au fost dominate de ierarhii precise, iar regulile stricte ale clandestinitatii sau cele din inchisoare au fost dominante si in relatiile din timpul comunismului din anul 1944".

Dej si Constantinescu - doi lideri comunisti diferiti

Gheorghe Gheorghiu-Dej

- Anul nasterii: 8 noiembrie 1901, la Barlad
- Parinti: Anica (casnica) si Tudose (muncitor) - mediu social modest
- Studii: 4 clase primare, 3 clase industriale
- Profesia: electrician
- Intrarea in PCdR: 1932
- Implicat in grevele de la Atelierele CFR Grivita, Bucuresti
- Condamnat initial la 15 ani, face recurs si obtine o pedeapsa la 12 ani de munca silnica.
- Si-a petrecut, din 1933, mai bine de un deceniu in inchisorile de la Craiova, Ocnele Mari, Doftana, Caransebes, Aiud, Tg. Jiu

Miron Constantinescu

- Anul nasterii: 13 decembrie 1917
- Parinti: Parinti: Olimpia (invatatoare), Gheorghe Murgoci-Munteanu - tatal natural (prof. univ., geograf, geolog, pedolog) / Gheorghe Constantinescu - tatal adoptiv (avocat). Se pare ca fusese copil din flori, crescut in casa tatalui sau adoptiv. Despre tatal sau natural exista zvonul ca ar fi fost Gh. Murgoci-Munteanu, zvon pe care Miron Constantinescu nu l-a dezmintit niciodata. Provenea dintr-o familie de conditie buna
- Studii: licentiat (sociologie) al Facultatii de Litere si Filozofie, Universitatea din Bucuresti, doctor in sociologie (1939)
- Profesia: sociolog
- Intrarea in Partid: 1936 (dupa un stagiul de un an de zile in cadrul Uniunii Tineretului ComunistUTCdR)
- Activitatea lui in ilegalitate este diferita de a lui Dej. Facea parte din mai multe organizatii studentesti de stanga si era colaborator al mai multor publicatii de stanga
- Momentul care a dus la arestarea lui survine undeva in toamna lui 1940 si inceputul lui 1941, cand Miron Constantinescu se implica in reorganizarea Regionalei Comuniste Dunarea de Jos, Galati. Va fi arestat si condamnat la 10 ani de munca silnica si degradare morala
- Isi va ispasi pedeapsa la Galati, Caransebes si Lugoj

Inceputul relatiei dintre Constantinescu si Dej (1941-1944)

Destinele celor doi s-au intersectat pentru prima oara in iulie 1941, la Penitenciarul Caransebes. La acel moment, exista o diferenta fundamentala intre cei doi, din punct de vedere al rolului si al influentei pe care fiecare le avea in partid:

- Dej era lider de necontestat al grupului din inchisori, statut atins dupa o detentie de 8 ani. Era un veteran al inchisorilor si personajul cu cea mai lunga condamnare. I se spunea "Batranul".
- Miron Constantinescu era foarte tanar si se afla departe de a fi atins anvergura unor personaje precum Ana Pauker, Parvulescu, Vasile Luca, Teohari Georgescu.

Relatia dintre cei doi a fost buna la inceput: Miron Constantinescu juca rolul intelectualului si, in scurt timp, avea sa-si castige un loc intre liderii din inchisoare. Ajunsesa sa participe la toate la sedintele conspirative ale celei comuniste din inchisoare.

In umbra Anei Pauker si a lui Gheorghiu-Dej (1944-1952)

Dupa 1944, Miron Constantinescu trebuie inteles din doua perspective:

- afinitatile pe care el le-ar fi putut avea cu Dej, datorate perioadei in care amandoi au fost inchisi la Caransebes, ne-ar face sa credem ca, dupa '44, Constantinescu ar trebui sa fie plasat intre fideliu lui Dej.
- in realitate, avea mai degraba o afinitate pentru Ana Pauker si se va apropia de aceasta. La moment dat chiar se spunea ca Miron Constantinescu este "baiatul" Anei Pauker.

Un eveniment mai putin cunoscut din istoria Partidului: Afacerea "Malaxa" (1944-1945)

In februarie 1945, la Uzinele Malaxa, in cadrul unei incaierari intre sindicalistii care aveau simpatii comuniste si ceilalti sindicalisti, lucrurile au degenerat, tragandu-se si cateva focuri de arma. In incaierare, Gheorghe Apostol avea sa fie ranit prin impuscare.

In mod paradoxal, cel care trasese era Andrei Patrascu, secretarul Regionalei Comuniste Bucuresti, individ perceput ca unul dintre "fideliu" Anei Pauker. Initial, Patrascu nu avea sa fie sanctionat prea dur (in '45 a fost trimis ca secretar la Hunedoara). Sanctiunile dure aveau sa vina abia dupa caderea Anei Pauker.

"Afacerea "Malaxa" avea sa constituie pretextul pentru primul pas al lui Miron Constantinescu spre varful ierarhiei. In primavara lui '45, dupa ce Patrascu este indepartat de la conducerea Regionalei Bucuresti, locul lui avea sa fie luat de catre Miron Constantinescu. Reiese clar ca Miron Constantinescu era un apropiat al Anei Pauker. Era o pozitie pe care ea o controla si in mod sigur nu ar fi acceptat numirea unui personaj care nu ii era fidel".

Ulterior, in cadrul Conferintei Nationale a PCR din octombrie 1945, se va naste acea disputa dintre Dej si Ana Pauker in legatura cu cine sa fie secretar general. In cadrul acestui conflict, Miron Constantinescu apare "nu ca o figura importanta, ci ca un pion, care a executat supus toate dispozitiile si care s-a plasat mereu in tabara care intrezarea mai degraba succesul".

Lupta pentru putere (1952-1956)

"După 1952, Miron Constantinescu pare să fie un personaj pe care soarta îl favoriza. Anumite circumstanțe în plasaseră într-o funcție nesperată în cadrul Partidului.

În 1945, la Conferința Națională a PCR, el devenise membru al Comitetului Central, dar mai ales membru al Biroului Politic, practic o clasare în primele șapte poziții simbolice de la nivelul de conducere. Era foarte tânăr, nu avea decât 27 de ani în acel moment. La acea vârstă, el se ocupa cu aceste funcții pe care alții nici nu sperau să le întrevadă.

PMR zdrobise în cursul a mai puțin de 10 ani o sumă de figuri importante: în '44 cazuse Foris, în '48 cazuse Patrascanu. Vasile Luca, Ana Pauker și Teohari Georgescu în '52. Parea că cei puternici rămăneau în frunte.

Miron Constantinescu nu era neapărat o figură puternică, ci mai degrabă un personaj pe care soarta îl favorizase. Acest noroc a fost condiționat de supunerea cvasi-totală față de cel care își eliminase cu sânge rece toți adversarii - față de Gheorghiu-Dej. Poziția pe care Miron Constantinescu a ocupat-o în această perioadă la nivelul de conducere al PMR-ului se datorea supunerii față de Gheorghiu-Dej.

Acele locuri libere lăsate au trebuit să fie umplute cu cadre de nădejde. Constantinescu a profitat din nou de situația de la conducerea Partidului și a mai urcat o treaptă în ierarhia simbolică, fiind ales membru al Secretariatului".

Consecințe negative ale ascensiunii fulminante: Ana Pauker nu mai privea cu ochi buni ascensiunea tânărului Miron Constantinescu la începutul anilor '50 (reiese dintr-o declarație a lui Teohari Georgescu, făcută în cadrul unui interogatoriu din '54). În cadrul unor discuții cu Vasile Luca, Pauker avea să spună că Miron Constantinescu este încă mult prea tânăr, existând pericolul să devină infumurat și să sperie la mai mult.

Primele neînțelegeri între liderii comunisti

În cadrul Congresului XX al PCUS din 1956, în ultima zi, Hrușciov avea să citească celebrul "Raport secret", care denunța crimele de care se făcuse vinovat Stalin. La Congres se afla și delegația PMR, compusă din Miron Constantinescu, Iosif Chisinevschi, Petre Borila și Gheorghiu-Dej.

Într-o carte autobiografică, Paul Sfetcu relatează că la Moscova ar fi apărut primele neînțelegeri între liderii comunisti, neînțelegeri banale:

- Comunistii se adunau seara în camera lui Dej și jucau domino. În aceste serii ar fi început să se certe de la jocuri. Chisinevschi îl acuza pe Dej că trisează.
- Sfetcu aduce în discuție și un mic conflict care s-ar fi iscat între Miron Constantinescu și Dej, după ce delegației românești i s-a adus la adus la cunoștință existența raportului și conținutul său. Rakosy, după ce a aflat conținutul "Raportului secret", a ales să meargă să discute cu studenții maghiari aflați la Moscova și atunci Miron Constantinescu l-ar fi

indemnă și pe Dej să facă la fel. Extrem de atent la ceea ce s-ar fi putut întâmpla, Dej ar fi refuzat să facă așa ceva, spunând că PMR-ul nu este un partid al studenților, ci al muncitorilor, și că povestea raportului secret va fi discutată de organele competente, în CC.

Miron Constantinescu: o posibilă soluție?

"Erau destui care veneau în Constantinescu o soluție la înghețul acelor vremuri și un garant al unei posibile schimbări. Două marturii care vorbesc tocmai despre o asemenea posibilitate.

- Lucian Blaga îl creiona într-o lumină extrem de favorabilă, ca fiind diferit în raport cu ceilalți. În Luntrea lui Caron el redă o întâlnire între cei doi, la Sibiu, pe când Blaga era bibliotecar.
- O imagine asemanătoare găsim și la Petru Dumitriu, cel care cânta, la acea vreme, osanale odiosului canal Dunare-Marea Neagră, în romanul "Drum fără pulbere". El vedea în Miron Constantinescu o alternativă în timpul acelor vremuri".

"În acel Olimp populat de inculti, Miron Constantinescu se simțea poate, adeseori, stingher. Multi ar întreba cum reușea el să reziste în acel mediu. Singura explicație la care mă pot gândi e ambiția lui nemăsurată".

Încercarea de a-l înlătura pe Dej

În Plenara din martie 1956 a existat o tentativă de complot. Miron Constantinescu și Iosif Chisinevșchi încercaseră să atragă de partea lor pe unii membri ai Biroului Politic, vorbindu-le de posibilitatea unei rocade la varful Partidului. "E aproape sigur că Iosif Chisinevșchi a inițiat acest complot la inițiativa sovieticilor.

Pe ce au mizat cei doi: ei erau conștienți că de partea lui Dej aveau să fie Gh. Apostol, Chivu Stoica, Draghici și Petre Burila, care îi erau fideli; însă au mizat pe Parvulescu. Planul era ca Parvulescu să fie promovat în funcția de secretar general".

Au mai încercat să atragă în complot pe Emil Bodnăraș, pe Alexandru Moghioros (care avusese ceva conflicte cu Dej în trecut) și pe Nicolae Ceaușescu (se miza pe ambiția tânărului Ceaușescu).

Conflictul de la nivelul cel mai înalt al conducerii PMR s-a consumat la scurt timp după Plenara, în ședințele Biroului Politic al CC al PMR, în zilele de 3, 4 și 6 aprilie 1956.

Gheorghiu-Dej: un maestru al conflictului

"În cadrul ședințelor, Dej a luat rareori cuvântul, a fost aparat cu fermitate de către "locotenentii săi", aceștia s-au întrecut în a forma un scut care să-l protejeze pe Dej. Faptul că

Dej nu s-a aparat nu era neaparat semnul unei slabiciuni, ci mai degraba o precautie pe care Dej a avut-o, legata de dorinta acestuia de a afla dimensiunea complotului.

Rabdarea lui Dej avea sa dea roade. In cadrul discutiilor, el a aflat despre incercarea de puci, despre faptul ca Parvulescu se gandise pana la un moment dat la o asemenea posibilitate. Discutiile i-au relevata si pozitia moderata a lui Bodnaras si aveau sa-i dezvaluie fidelitatea lui Ceausescu (personaj care putea fi privit cu suspiciune datorita relatiilor foarte bune pe care le avea cu Chisinevski)".

"Reglarea conturilor"

"In prima faza, acest conflict avea sa se sfarseasca intr-o sedinta a Biroului Politic al CC al PMR din 12 aprilie 1956. Cei doi complotisti au primit doar un avertisment. Nu era o slabiciune a lui Dej, ci mai degraba o amanare a executiei, un armistitiu cauzat de contextul geopolitic inca tulbure. Toata aceasta precautie a lui Dej avea sa dea roade, pentru ca derularea evenimentelor din 1956 in blocul sovietic avea sa-i consolideze pozitia.

Relatia dintre Dej si Constantinescu avea sa se sfarseasca in 1957. Dej era un om care isi platea "datoriile" fata de cei care ii aratau nesupunere. Foarte atent cu detaliile, el isi pregatea raspunsurile. Dupa acea victorie partiala din '56, avea sa gaseasca prilejul de a se descotorisi de cei care, cu un an mai devreme, ii aratasera nesupunere: "executia" din Plenara Comitetului Central al PMR din iunie-iulie 1957".

Un deceniu de "mizerie" pentru cel invins

Dupa acest moment, a urmat pentru Miron Constantinescu un deceniu de "mizerie": el a fost demis din functiile inalte pe care le ocupa (din Biroul Politic, din Secretariat). A fost trimis la munca de jos, ajungand sa lucreze in diferite functii marunte de cercetare

Conflictul acesta dintre cei doi a continuat ca o perpetua "vanatoare de vrajitoare". Subiectul Miron Constantinescu si Chisinevski a aparut si in alte contexte, cand Dej s-a descotorisit de ultimii sai rivali:

- in Plenara CC al PMR - iunie 1958 - caracterizata ca "amurgul ilegalistilor"
- in Plenara CC al PMR - 30 noiembrie - 30 noiembrie - 5 decembrie 1961 - "a doua destalinizare" - cu aceasta ocazie, Miron Constantinescu este exclus din CC (dupa in '57 ramasese inca membru al CC)

Miron Constantinescu - un stalinist intransigent

"Constantinescu nu a fost initiatorul unui curent de liberalizare in interiorul Partidului. Ce a fost in '56-'57 a fost clar o lupta pentru putere, dusa de "numarul doi" in acel moment in Partid (Chisinevski) si de "numarul trei" (Miron Constantinescu) impotriva liderului PCR (Gheorghiu-Dej).

Evolutia ulterioara a lui Constantinescu avea sa demonstreze ca, din punct de vedere doctrinar, ramasese acelasi intransigent stalinist. Dupa experienta caderii, nu a asteptat aproape deloc. Trimis la munca de jos, la Institutul de Istorie Nicolae Iorga, a continuat sa se comporte in aceeaasi maniera detestabila cu subordonatii de acolo".

http://life.hotnews.ro/stiri-prin_oras-10717637-miron-constantinescu-intelectual-intr-pandemoniu-populat-brute-comuniste.htm